

ABSTRAKTIT/ABSTRACTS

Tutkimuspaperit/Research papers in Finnish

MAHDOLLISUUDESTA LIIKETOIMINNAKSI – CASE: VIRVON

Tarja Römer-Paakkanen, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, tarja.romer-paakkanen@haaga-helia.fi
Minna Järnefelt-Kunnila, Virvon Oy

Tutkimuksen tarkoitus

Korkeakoulujen yrittäjyyskasvatuksessa pitäisi yhdistää opiskelijan henkilökohtainen yrittäjyyteen kasvamisen prosessi sekä liiketoiminnan kehittämisen prosessi opiskelijan oppimisen ja opintojen etenemisen aikatauluihin. Olisikin tärkeää tarkastella sekä oppimisprosessia että liiketoimintaprosessia ja löytää sellainen malli, jonka avulla voidaan yhdistää paremmin opinnot ja liikeidean kehittämissaikatoulu.

Tutkimuksen tarkoitus on mallintaa sellainen mahdollisuudesta liiketoimintaan –prosessi, jossa huomioidaan myös potentiaalisen yrittäjän tai yrittäjätimmin oppiminen.

Tutkimuskysymykset ja keskeisin viitekehys

Tutkimuskysymykset ovat: 1) Mitä tapahtuu, kun nopeasti muuttuneessa toimintaympäristössä havaitaan mahdollisuus liiketoiminnalle? 2) kuinka liikeidean pohjalta rakennetaan ja kehitetään liiketoimintaa? ja 3) kuinka mahdollisuudesta liiketoimintaa –mallia voidaan soveltaa opiskelijan oppimisprosessiin?

Tutkimuksen viitekehyksessä sovelletaan Raen (2007, 21) luomaa mahdollisuuskeskeistä yrittäjyysmallia, jonka keskiössä ovat: yrittäjyys, mahdollisuuden tutkiminen, suunnitelmat liiketoimintamahdollisuuden toteuttamiseksi ja liiketoiminnan toteutus. Lisäksi sovelletaan Huuskosen (1989 ja 1992) yrittäjäksi ryhtymisen prosessimallia ja Luthans ym. (2004) pääomien laajeneminen kilpailueduksi –mallia.

Käytetyt menetelmät Case tutkimus

Kyseessä on case-tutkimus, jossa on tarkasteltu case yrityksen avulla, miten uuden yrityksen perustamis- ja kehittämisprosessi etenee idean havaitsemisesta yrityksen perustamis- ja tuotekehitysprosessin kautta varsinaisen liiketoiminnan suunnittelun vaiheeseen. Tutkimuksessa on verrattu, miten tällainen mahdollisuudesta liiketoimintaan –prosessi etenee käytännön kriisitilanteessa verrattuna aikaisemman tutkimuksen perusteella luotuihin malleihin.

Keskeiset tulokset

Tutkimuksen keskeinen tulos on Case yritys Virvonin mahdollisuudesta liiketoiminnaksi kehittämisprosessin malli, joka on rajattu käsittämään Virvonin alkuvaiheita, alkaen liiketoimintamahdollisuuden havaitsemisesta ja päättyen varsinaisen liiketoiminnan suunnitteluun.

Tutkimuksen jatkoseuraamukset

Tutkimuksen tuloksena syntyneitä aloittavan yrittäjätimmin mahdollisuudesta liiketoimintaan –mallia voidaan hyödyntää korkeakoulujen yrittäjyysopintoja ja yrittäjyyspedagogiikkaa suunniteltaessa. Mallia voidaan soveltaa esimerkiksi testaamalla, miten korkeakouluopiskelijatimmin havaitseman ideaointiprosessia voidaan nopeuttaa pilkkomalla prosessi pienemmiksi osiksi vastaamaan paremmin opiskelijoiden oppimisen ja opintojen etenemisen prosesseja.

Avainsanat Liiketoimintamahdollisuus, mahdollisuuskeskeinen yrittäjyys, yrittäjäksi ryhtyminen, tuotekehitysprosessi

Kestävyyden liikeideat - onko se kestävä yrittäjyyskasvatusta?

Minna Tunkkari-Eskelinen @jamk.fi

Jyväskylän ammattikorkeakoulu | JAMK University of Applied Sciences

Kestävä yrittäjyys houkuttelee tutkijoita tekemään erilaista empiiristä tutkimusta, jolla osoitetaan kestävä yrittäjyys määrittäminen, englanniksi sustainable entrepreneurship. Aiemmat tutkimusartikkelit kokoavat yhteen määrittämään molempien kantasanojen tutkimusperinteitä ja synteisille on sijaa niin alun lähtökohdan, prosessin ja lopputuleman osalta. Tässä tutkimuksessa tarkastellaan aiempien teoreettisten määrittelmien valossa ovatko opiskelijoiden luomat liikeideat juurikin kestävä yrittäjyys alle sopivia teemoja. Tutkimuskysymyksenä esitetään: Miten opiskelijoiden opinnoissaan luomissa liikeideoissa ilmenee kestävä kehityksen mukaiset arvot? Tutkimusaineistona käytetään 30 liikeideaa, joita on tarkasteltu Canvas-mallin avulla korkeakouluopintojaan aloittavien opiskelijoiden tekemänä.

Tulokset valmistuvat kesän aikana. Tarkoitus on hyödyntää tuloksia korkeakoulun yrittäjyysisältöjä ohjaamaan.

Praktinen vapaus ja muutoksenkyvykyys sosiaalialan yrittäjyys edistämiseksi

Soili Vento, Laurea-ammattikorkeakoulu, soili.vento@laurea.fi

Tutkimus liittyy Kemusote –hankkeeseen, jossa Laurea ammattikorkeakoulu edistää sosiaalialan ylempään korkeakoulututkimuksen suorittaneiden asiantuntijuuteen perustuvaa yrittäjyyttä. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää praktista vapautta ja muutoksenkyvykyttä sosiaalialan yrittäjyys edistämiseksi.

Tutkimuksen viitekehys rakentui Hegelin oikeusfilosofian (1994) praktisen vapauden ulottuvuuksiin (Vento 2018) ja Resilience Alliancen henkilökohtaisen profiilin osa-alueisiin.

Tutkimus toteutettiin 4.6. - 3.9.2020 välisenä aikana. Kyselyn linkki jaettiin 3641 Talentia ry:n jäsenelle, joilla on sosiaalityöntekijän tai sosionomi (yamk) –tutkinto. Vastaajamäärä vaihteli 652 - 389 vastaajaan kyselyn eri osa-alueissa. Praktista vapautta ja muutoksenkyvykyttä tutkittiin 26 väittämän avulla. Kyselyyn sisältyi yksi avokysymys koulutuksen ja työkokemuksen tuottamaan osaamiseen liittyen.

Avovastausten perusteella sosiaalityön koulutuksella on sosionomi (yamk) -tutkintoa suurempi merkitys urapolkuun. Praktinen vapaus toteutuu kolmen ulottuvuuden kautta. Henkilökohtainen vapaus toteutuu työtä rajoittavien ja työtä mahdollistavien asioiden kautta. Moraalinen vapaus mahdollistuu sosiaalialan arvoihin ja ammattietikkaan perustuvilla päätöksillä. Moraaliset toimintavaihtoehdot koetaan merkityksellisiksi. Sosiaalisen vapaus toteutuu ammatti-identiteetin ja työroolien avulla. Vastaajat eivät kokeneet merkitykselliseksi yhteiskunnallista vaikuttamista sosiaalisen median keinoin.

Sosiaalialan työntekijät näkevät maailman ja itsensä positiivisena. Työssä pyritään kiireestäkin huolimatta keskittymään ja suunnitellaan ajan käyttöä, jotta pysytään aikataulussa. Joustavan ajattelun avulla kehitetään työhön ratkaisuja ja työkäytänteisiin vaikuttavuutta. Joustava sosiaalisuus ilmenee avun ja tuen antamisena työyhteisössä ja avun saamisena omasta verkostosta. Järjestelmällisyyttä on työn ennakoinnissa. Sen sijaan tutkimustiedon ja digitaalisten välineiden hyödyntäminen ei yhtä

vahvaa. Proaktiivisuus kohdistuu elämäntilanteen ja työuran yhteen sovittamiseen sekä yrittäjyyden ja palkkatyön yhdistäminen tulevaisuudessa.

Tutkimustuloksia hyödynnetään yrittäjyyden kehittämiseen sosiaalialan työn tekemisen muotona.

Avainsanat: muutoskyvykyys, praktinen vapaus, sosiaaliala, yrittäjyys

*****.

SELVITYS YRITTÄVÄN KULTTUURIN TILASTA POHJOIS-POHJANMAAN ETELÄOSAN LUKIOISSA

Suvi Tulonen*, Oulun yliopisto, Kerttu Saalasti Instituutti, MicroENTRE (suvi.tulonen@oulu.fi)

Leena Eskola, Oulun yliopisto, Kerttu Saalasti Instituutti, MicroENTRE

Jouni Hintikka, Oulun yliopisto, Kerttu Saalasti Instituutti, MicroENTRE

Uusi lukiolaki edellyttää lukioilta aktiivista elinkeinoelämä- ja korkeakouluyhteistyötä. Muutokset lukiolaissa haastavat harvaan asutun pienyrittäjyysvaltaisen alueen, jossa myös korkeakoulujen pääkampukset ovat etäällä.

Vaatus elinkeinoelämä- ja korkeakouluyhteistyöstä koetaan lukioissa haasteelliseksi. Uuden lukiolain toteuttamiseksi tarvitaan verkostoja ja käytännön yhteistyömuotoja, jotta lukio-opintoihin saadaan sisällytettyä käytännönläheisiä elinkeinoelämän sisältöjä. Lisäksi henkilökunta tarvitsee ajantasaista yrittäjyys- ja työelämäosaamista.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on muodostaa käsitys yrittäjyyskasvatuksen nykytilasta Pohjois-Pohjanmaan lukioissa tällä hetkellä. Yrittäjyyskasvatukseen sisältyy useita teemoja, joiden kehittäminen vie aikaa. Tämä tutkimus keskittyy selvittämään eri yrittäjyyskasvatuksen osa-alueiden tilaa. Tutkimus on tärkeä, jotta yrittäjyyskasvatuksen kehittämistyössä kehittämisen toimenpiteet kohdentuvat oikein.

Tutkimus on tehty yrittävän kulttuurin arviointipalvelua käyttämällä. Yrittävän kulttuurin arviointipalvelu (www.yrittavakulttuuri.fi) on oppilaitoksille suunnattu itsearviointitesti, joka tarjoaa kehittämiskohteita ja vinkkejä oppilaitosten yrittäjyyskasvatuksen toteuttamiseen. Testi sisältää viisi teemaa ja yhteensä 33 väittämää, jotka on luotu tutkimuksen, valtakunnallisten yrittäjyyslinjausten sekä alueellisten yrittäjyyskasvatuksen strategioiden perusteella. Tähän tutkimuksen kohderyhmäksi on poimittu aineistosta Pohjois-Pohjanmaan eteläosan lukiot.

Alustavien tulosten mukaan yrittävän kulttuurin teemat toteutuvat keskimäärin satunnaisesti tai säännöllisesti, mutta asioita ei ole kirjattu opetuksen tavoitteisiin eikä niiden toteutumista arvioida. Yrittäjyys- ja työelämätaitojen kehittämisen sisältöjen on katsottu toteutuvan hieman muita teemoja säännöllisemmin, samoin kuin oppilaitosten ilmapiirin on koettu tukevan yrittäjyyskasvatuksen toteuttamista. Alustavien tulosten mukaan opetushenkilöstön osaamisen kehittämisessä ja opetusmenetelmissä on eniten kehittämistä. Jatkossa on tarkoitus tehdä seurantatutkimus, jossa lukiolain aiheuttamia muutoksia on mahdollista todentaa yrittävän kulttuurin arviointipalvelun avulla.

Avainsanat: Yrittäjyyskasvatuksen arviointi, yrittävä kulttuuri, lukiolaki

*****.

Opiskelijoiden näkemyksiä sisäisen yrittäjyyden merkityksestä työelämässä

Kaisa Hytönen (kaisa.hytonen@utu.fi) ja Sanna Ilonen

Turun yliopisto

Nopeasti muuttuvat työ- ja toimintaympäristöt vaativat tulevaisuuden asiantuntijoilta monipuolisia työelämätaitoja ja osaamista, joka vastaa myös yritysten ja muiden organisaatioiden tarpeisiin. Sisäisellä yrittäjyydellä tarkoitetaan palkansaajien yrittäjämäistä toimintaa, kuten innovatiivisuutta, kyseenalaistamista ja joustavuutta olemassa olevissa organisaatioissa (Antoncic & Hisrich 2003; Pinchott 1985). Tutkimuksissa on havaittu sisäisen yrittäjyyden tärkeys yksilöille, organisaatioille ja yhteiskunnalle ja siksi sisäisen yrittäjyyden koulutus on nostettu tärkeäksi osaksi yrittäjyyskasvatusta (Kuratko & Morris 2018; Nabi et al. 2017; Kuratko et al. 2014). Tutkimuksissa on kuitenkin huomattu, etteivät sisäisen yrittäjyyden taidot siirry työelämään (Wetten et al. 2020). Oppiminen on tutkitusti tehokkaampaa silloin, kun opiskelija ymmärtää sen sovellettavuuden käytännössä (Davids et al. 2017). Tutkimuksessa tarkastellaan korkeakouluopiskelijoiden näkemyksiä sisäisen yrittäjyyden merkityksestä työelämässä. Tutkimuskysymykset ovat: 1) Pohtivatko opiskelijat sisäistä yrittäjyyttä osana omaa toimintaansa? 2) Millaisia merkityksiä opiskelijat näkevät omalla sisäisellä yrittäjyydellään työelämässä olevan?

Tutkimuksen aineisto muodostui 74 korkeakouluopiskelijan oppimispäiväkirjasta sisäisen yrittäjyyden aineopintotasoiselta kurssilta. Oppimispäiväkirjat olivat laajuudeltaan noin 10-15 sivua.

Tutkimusaineisto analysoitiin sisällönanalyysia käyttäen ja aineisto luokiteltiin temaattisesti (Braun & Clarke, 2006).

Alustavat tulokset osoittavat, että suurin osa opiskelijoista (72 %), ei pohtinut sisäistä yrittäjyyttä suhteessa itseensä, vaan se jää kokonaan omasta toiminnasta irralliseksi. 28 % opiskelijoista puolestaan pohti sisäistä yrittäjyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa suhteessa omaan toimintaansa. Nämä pohdinnat näyttäytyvät kolmella tasolla: 1) oman yrittäjämäisen toiminnan vaikutus omiin kehitys-, oppimis- ja uramahdollisuuksiin, 2) oman yrittäjämäisen toiminnan vaikutukset organisaatioille ja muille ihmisille ja 3) oman yrittäjämäisen toiminnan vaikutukset laajemmin yhteiskunnallisesti. Nämä vaikutukset voivat olla sekä positiivisia että negatiivisia.

Tulosten perusteella voidaan todeta, että yrittäjyyden opetuksessa on tärkeää auttaa opiskelijoita löytämään keinoja itsereflektioon; kuinka sitoa omia kokemuksiaan suhteessa oppiainekseen ja reflektoidaan, mitä opittu tarkoittaa nimenomaan oman itsen näkökulmasta. Tämä vaikuttaa olevan helpompaa niille opiskelijoille, joilla on jo työelämäkokemuksia. Tärkeää on myös tuoda käytännön toimijat, kuten yrittäjäroolimallit, systemaattisemmin osaksi koulutusta.

Avainsanat: yrittäjyyskasvatus, sisäinen yrittäjyys, työelämätaidot, korkeakoulutus

*****.

Yrittäjyysintressit nuorten yrittäjyysasenteisiin vaikuttavina tekijöinä

Jouni Hintikka, Oulun yliopisto / KSI, MicroENTRE, jouni.hintikka@oulu.fi

Leena Eskola, Oulun yliopisto / KSI, MicroENTRE

Yhteiskunnan ja työmarkkinoiden nopean murroksen myötä yrittäjyyden merkitys korostuu. Erityisesti nuorten yrittäjyysasenteet kehittyvät myönteiseen suuntaan. Samalla kun yleinen yrittäjyyden ilmapiiri ja nuorten yrittäjyysasenteet muuttuvat positiivisemmiksi, muuttuvat myös nuorten yrittäjyydelle antamat merkitykset ja yrittäjyysintressit. Taloudellisen menestyksen,

urakehityksen sekä esimerkiksi yrityksen nopean kasvun sijaan nuoret korostavat itsensä toteuttamisen, yhteisen hyvän ja sosiaalisen yrittäjyyden sekä kestäväen kehityksen näkökulmia. Nuorten yrittäjyydelle antamien merkitysten ja yrittäjyysintressien tunnistaminen ja kuvaaminen ovat merkityksellisiä yrittäjyyskasvatuksen toimenpiteiden oikeassa kohdentumisessa. Yrittäjyysasenteisiin ja yrittäjyyden intentioihin vaikuttavia yrittäjyysintressejä ei kuitenkaan ole riittävästi tutkittu ja käsitteellistetty.

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan nuorten yrittäjyysintressejä yrittäjyysasenteisiin ja yrittäjyyden intentioihin vaikuttavina tekijöinä. Tutkimusaineistona on Pohjois-Pohjanmaan alueella vuoden 2019 lopussa ja 2020 alussa tehty Webropol-kysely ja sen avoimet kyselyvastaukset. Kyselyyn vastasi 1497 opiskelijaa eri kouluasteilta. Avointen kysymysten vastaukset analysoitiin laadullisen sisällönanalyysin keinoin.

Pohjois-Pohjanmaan maakunta voidaan jakaa kolmeen väestön ikä- ja elinkeinorakenteen perusteella toisistaan poikkeavaan alueeseen. Webropol-kyselyn määrällisten kyselyvastausten perusteella kyseiset alueet eroavat toisistaan myös nuorten yrittäjyysasenteiden ja -intentoiden osalta (Hintikka ym. 2021, käsikirjoitus). Avointen kysymysten vastausten analysoinnin yhteydessä verrattiin tyypillisiä yrittäjyysintressejä alueilla, joilla nuorten yrittäjyysasenteet ja -intentiot ovat muita alueita korkeammalla tasolla yrittäjyysintresseihin alueilla, joilla nuorten yrittäjyysasenteet ja -intentiot ovat muita alueita alhaisemmalla tasolla. Alustavien tutkimustulosten perusteella myös nuorten yrittäjyysintressit poikkeavat alueiden välillä toisistaan.

Nuorten yrittäjyysintressien tunnistamisen, kuvaamisen ja käsitteellistämisen avulla voidaan edistää yrittäjyyskasvatuksen toimenpiteiden oikeaa kohdentumista sekä nuorten ajantasaisten yrittäjyys- ja työelämätaitojen kehittämistä. Tämän merkitys tulee jatkossa korostumaan nopean toimintaympäristön murroksen seurauksena.

Asiasanat: Yrittäjyysintressit, yrittäjyysasenteet, intentiot, nuoret

*****.

Yhdeksäsluokkalaisten käsityksiä omista yrittäjyysvalmiuksistaan harrastusten valossa tarkasteltuna

Anu Raappana, LUT-yliopisto
anu.raappana@lut.fi

Ysimittari on kansallinen yrittäjyyskasvatukseen kytkeytyvä tutkimus, jonka ensimmäinen kyselykierros toteutettiin syksyllä 2020. Kyselyyn vastasi 11 433 suomessa yhdeksättä luokkaa käyvää nuorta. Aineisto on tuottanut mielenkiintoisia avauksia yrittäjyyskasvatuksesta käytävään keskusteluun. Tutkimuksessa selvitetään nuorten käsityksiä omista yrittäjyysvalmiuksistaan. Kyselyyn syksyllä 2020 vastanneista nuorista 90 % harrastaa säännöllisesti jotakin, kun taas 10 % vastaajista ilmoittaa, että ei harrasta mitään säännöllisesti. Tässä esityksessä tarkastellaan tarkemmin musiikkia ja urheilua harrastavien nuorten ajatuksia yrittäjyyteen liittyen. Lisäksi esitetään havaintoja aineistosta yleisesti harrastusten vaikutuksesta nuorten kokemuksiin yrittäjyysvalmiuksiin. Aineistossa on havaittavissa eroja harrastavien ja ei harrastavien nuorten sekä musiikkia ja liikuntaa harrastavien nuorten välillä siinä, miten he ovat arvioineet omia yrittäjyysvalmiuksiaan. Esityksessä tarkastelu tapahtuu vertaamalla vastausten keskiarvoja. Esityksen keskeinen kysymys on: Onko nuorten näkemyksissä omista yrittäjyysvalmiuksista eroja harrastusten mukaan tarkasteluna?

Tämän esityksen tavoitteena on herättää keskustelua erityisesti nuoren elinpiirin ja siihen liittyen harrastuksen merkityksestä sellaisten valmiuksien tai ominaisuuksien kehittymisessä, jotka kirjallisuudessa kytetään yksilön yrittäjämäisyyteen. Esityksessä pyritään nostamaan esiin

näkökulmia, jotka ovat jääneet vähäisellä tarkastelulla suomalaisessa yrittäjyyskasvatuskeskustelussa. Harrastusten vaikutusta nuorten yrittäjyysvalmiuksiin ei ole juurikaan Suomessa tutkittu.

Avainsanat: Yrittäjyyskasvatus, perusopetus, harrastus, yrittäjyysvalmius

*****.

TOIMINTATUTKIMUS: MITEN KANSAINVÄLINEN YRITTÄJYYSKASVATUSHANKE TOIMII 'KORONA-AIKANA'?

Tarja Römer-Paakkanen, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, tarja.romer-paakkanen@haaga-helia.fi

Virve Vainio, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Pirjo Saaranen, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Tutkimuksen tarkoitus

SENSationalSTEM-hanke järjestää erityistä tukea tarvitseville (SEN) 2. asteen koulutuksessa oleville nuorille yrittäjyyden opintokokonaisuuden, jonka tarkoituksena on kannustaa yrittäjyyteen.

Pilottikoulutuksessa suomalaiset, latvialaiset ja virolaiset opiskelijat kehittävät yritysideoita kansainvälisissä tiimeissä. Opintokokonaisuudessa sovelletaan NY Vuosi yrittäjänä –ohjelman opintosuunnitelmaa ja materiaaleja. Artikkelissa esitellään koulutuksessa tehtävän toimintatutkimuksen ensimmäisen vaiheen tuloksia, jotka perustuvat opiskelijoiden ja opettajien kokemuksiin aloituslukukaudesta, joka jouduttiin järjestämään keskellä Korona-ajan rajoituksia verkkoympäristössä.

Tutkimuskysymykset ja keskeisin viitekehys

Tutkimuskysymykset ovat 1) Miten opiskelijat kokivat tiimityöskentelyn ensimmäisellä lukukaudella? 2) Miten opettajat kokivat opiskelijatiimien toimineen? ja 3) Miten NY Vuosi yrittäjänä –ohjelmaa sovellettiin pilottikoulutuksessa, joka jouduttiin järjestämään kokonaan verkossa?

Tutkimuksen viitekehys perustuu kokemukselliseen oppimiseen, projektioppimiseen ja yhteistoiminnalliseen oppimiseen.

Käytetyt menetelmät

Tutkimusmenetelmänä on toimintatutkimus, jolla pyritään löytämään ideoita koulutuksen kehittämiseen ja toimintatapojen parantamiseen (Koshy 2009, 1-2). Ensimmäisen lukukauden jälkeen opiskelijoille ja opettajille tehtiin webropol-kysely, jolla selvitettiin sekä opiskelijoiden että opettajien kokemuksia opiskelijatiimien työskentelystä. Opiskelijoiden, opettajien ja hankkeeseen osallistuvien tutkijoiden kokemusten ja reflektointien perusteella tehdään muutoksia koulutuksen sisältöihin ja toimintatapoihin.

Keskeiset tulokset

Lähitapaamisten puute ja vieraan kielen käyttäminen hidastivat opiskelijoiden tutustumista tiimikavereihin. Lisäksi teams-verkkotyökalun käyttöön liittyvä kokemattomuus ja tekniset ongelmat hankaloittivat tiimityön käynnistämistä. Opiskelijoiden oli ilmeisesti myös vaikea hahmottaa koulutuksen tarkoitusta ja oppimismenetelmiä. Tavoitteena ajateltiin olevan hienon yritysideoan löytäminen eikä niinkään tutustuminen toisiin kulttuureihin, tiimityötaitojen oppiminen, vieraalla kielellä kommunikointi ja yhteisöllinen oppiminen, mitkä hankkeen ensimmäisessä vaiheessa olivat päätavoitteina.

Tutkimuksen jatkoseuraamukset

Tutkimuksen avulla löydettiin kehittämiskohteita ja ideoita koulutuksen jatkokehittelyä varten.

Tuloksia sovelletaan heti syyslukukauden 2021 koulutuksen tavoitteisiin, sisältöihin ja käytäntöihin.

Toimintatutkimusta jatketaan syyslukukaudella toivottavasti toteutuvan kolmipäiväisen koulutusleirin

aikana, jolloin mahdollisesti pystytään järjestämään myös opiskelijoiden ja opettajien ns. live-haastatteluita.

Avainsanat Yrittäjyyskasvatus, erityinen tuki, toimintatutkimus, yhteistoiminnallinen oppiminen

*****.

EntreCompin yrittäjyystaidot ja opettajan ymmärrys

Piia Kolho

Hämeen ammattikorkeakoulu, ammatillinen opettajakorkeakoulu

piia.kolho@gmail.com; ja piia.kolho@hamk.fi

Yrittäjyyskasvatuksessa opittavat tiedot, taidot ja asenteet on koettu tärkeäksi erityisesti niiden tuottaman yhteiskunnallisen merkityksen myötä. Opettajan merkitys näiden taitojen tuottamisessa on merkittävä. Kuitenkin opettajan yrittäjyyskasvatuksen toteuttamista tarkastelevat tutkimukset ovat vielä harvassa. Tässä tutkimuksessa yrittäjyyskasvatusta tarkastellaan sekä opettajan valitsemien yrittäjyystaitojen että myös toiminnan kautta. Tutkimusaineisto sisältää 96 opettajaopiskelijan tuottamaa lyhyttä videota valituista Euroopan Unionin toimesta kehitettyä EntreComp-osaamisympyrää yrittäjyystaidoista, menetelmistä ja oppimisympäristöistä. Videot on tuotettu yrittäjyyskasvatuksen opintojakson aikana. Aineistoa on analysoitu sekä määrällisesti että laadullisesti. Tutkimuksen viitekehystenä on käytetty yrittäjyystaitoja ja yrittäjyyskasvatuksen pedagogisia lähestymistapoja. Tutkimustulokset kertovat siitä, mitä opettajat pitävät tärkeinä taitoina opettaa opiskelijoilleen ja miten näitä taitoja suunnitellaan opetettavan. Tutkimus antaa mielenkiintoista ja uutta tietoa siitä, miten opettaja ymmärtää EntreCompin yrittäjyystaidot ja miten hän vie sen käytäntöön. Tulos herättää myös ajatuksia siitä, onko syytä uudelleen tarkastella mitä yrittäjyyskasvatuksella oikein tarkoitetaan ja mitä sillä halutaan saavuttaa. Tulosten avulla voidaan kehittää opettajien yrittäjyyskasvatuskoulutusta ja tarkastella onko näkemyksissä tapahtunut muutosta aiempiin tutkimustuloksiin nähden.

Avainsanat: yrittäjyyskasvatus, opetusmenetelmät, EntreComp, opettajankoulutus

*****.

OPETTAJIEN ASENNE JA SEN KEHITTYMINEN YRITTÄJYYSOPETUSTA KOHTAAN: PITKITTÄISTUTKIMUKSEN TULOKSIA AMMATTIKORKEAKOULUISTA

Sanna Joensuu-Salo*, Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Minna Hämäläinen, LUT yliopisto

Kati Peltonen, LAB ammattikorkeakoulu

Anu Raappana, LUT yliopisto

*email: sanna.joensuu-salo@seamk.fi

Abstrakti

Opettajat ovat avainroolissa yrittäjyysopetuksen toteuttamisessa korkeakouluissa (Joensuu-Salo et al., 2020; Lahikainen ym., 2018; Peltonen, 2015; Bécharde & Grégoire, 2005). Opettajat ovat vastuussa opetussuunnitelman toteutuksesta, suunnittelusta ja yrittäjämäisten oppimisympäristöjen

kehittämisestä (Hietanen, 2015; Pittaway & Cope, 2007). Sen lisäksi opettajien olisi toimittava yrittäjyyden roolimalleina opiskelijoille ja kehitettävä pedagogiikkaa sellaiseksi, jolla tuetaan opiskelijoiden yrittäjyyskompetenssien kehittymistä (Joensuu-Salo et al., 2020; Peltonen, 2015). Onkin erittäin tärkeää, että opettajien asenne yrittäjyysopetusta kohtaan olisi positiivinen, koska sekä negatiiviset että positiiviset asenteet vaikuttavat siihen, miten opettaja toteuttaa yrittäjyysopetusta käytännön tasolla (Joensuu-Salo et al., 2020).

Aiempi tutkimus ei ole kuitenkaan osoittanut, mitkä kaikki tekijät muokkaavat opettajien yrittäjyysopetukseen liittyviä asenteita ja miten nämä asenteet kehittyvät vuosien myötä. Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää 1) opettajien yrittäjyysopetukseen liittyvien asenteiden kehittymistä kolmen vuoden aikana, 2) opettajien saaman yrittäjyyskoulutuksen vaikutusta asenteisiin, sekä 3) korkeakoulun tarjoaman yrittäjyysopetuksen tuen vaikutusta opettajien asenteisiin. Aineisto pohjautuu Opettajien yrittäjyysmittariston vastauksiin vuosilta 2014-2020. Aineistosta on otettu mukaan opettajien yksilötason vastaukset kolmen peräkkäisen vuoden ajalta (n=204).

Analyysimenetelmänä käytetään latenttia kasvukäyrän mallinnusta.

Tulokset osoittavat, että opettajien asenteet yrittäjyysopetusta kohtaan eroavat merkittävästi opettajien kesken. Asenteet ovat kuitenkin pysyviä kolmen vuoden aikana, eikä lähtötilanteella ole yhteyttä asenteiden kehittymiseen; toisin sanoen positiiviset asenteet säilyvät positiivisina ja negatiiviset negatiivisina. Asenteisiin vaikuttavat kuitenkin erittäin merkittävästi sekä opettajan saama yrittäjyyskoulutus että korkeakoulun tarjoama tuki yrittäjyysopetusta kohtaan. Tulosten mukaan opettajien asenteet ovat yhteydessä näihin tekijöihin, mutta kun asenteet ovat kehittyneet tietyille tasolle, ne eivät kovin helposti muutu ainakaan lyhyellä aikavälillä. Onkin tärkeää, että opettajien asenteisiin päästäisiin vaikuttamaan jo uran alkuvaiheessa osana opettajan koulutusta.

Avainsanat: yrittäjyyskasvatus, opettaja, asenne, pitkäaikainen tutkimus

Practical trial/case in English

Developing more entrepreneurial higher education institutions through self-assessment and reflection

Katja Lahikainen, LUT University

Bárbara Gabriel, University of Aveiro

Annamarie Mc Hugh, Dundalk Institute of Technology

Ester Bernadó, TecnoCampus Mataró-Maresme

Klaus Sailer, Strascheg Center for Entrepreneurship GmbH

Abstract

The purpose of this study is to give an insight into a new initiative "Towards HEInnovate 2.0: From assessment to action". THEI2.0 is a five country (Finland, Germany, Ireland, Portugal, and Spain), EU-funded project under ERASMUS+. The project is designed to enhance the use and impact of the HEInnovate tool across Europe. HEInnovate, an initiative of the European Commission's Teaching, Education and Culture, in partnership with OECD Local and Economic Development Programme. The aim of THEI2.0 is to develop a model to support users in translating the HEInnovative self-assessment results into actions to implement in their own institutions. In doing so, the project will help HEIs to become more entrepreneurial and innovative. It will develop a complementary add-on functionality to the HEInnovate tool with the aim of offering its user a set of new features. This new functionality aims to support decision-making process of higher education institutions, in their various fields of intervention, to make them more entrepreneurial, above all allowing greater involvement, participation and communication by the people who define them. This study presents the findings of

the project, focusing especially on evaluating the impact and effectiveness the tool is from the HEI's perspective; how it guides HEIs from assessing their entrepreneurial capacity towards actions. The study will be of value to academics, entrepreneurs, and policy makers across Europe.

Key words: Entrepreneurship, innovation, higher education institutions, self-assessment

Corresponding author: Katja Lahikainen, katja.lahikainen@lut.fi

*****.

Research papers

*****.

ENTREPRENEURIAL ORIENTATION THROUGH DIGITALIZATION IN ENTREPRENEURSHIP EDUCATION: CASE OF BUSINESS SIMULATIONS S. MUBARAZ* AND B. MEZRAR

**Haaga-Helia University of Applied Sciences. (FINLAND)*

Häme University of Applied Sciences. (FINLAND)

[*syed.mubaraz@haaga-helia.fi](mailto:syed.mubaraz@haaga-helia.fi)

Entrepreneurship is part of traditional business landscape that is described as an economic activity involving different agents. An entrepreneur is one of these agents who manages these economic activities. However, entrepreneurs with an understanding of competitive strategy and its implementation would most likely sustain the desired economic advantage. Thus, an entrepreneurial orientation towards competitive strategy becomes an integral part of successful entrepreneurship. The aim of this study is to investigate the role of business simulation in developing such entrepreneurial orientation in higher education students. Thus, this study is directly connected with the digitalization in entrepreneurship education. Context of the study is a five credits course where multinational students were actively engaged in a business simulation to develop their understanding of growth and competitive strategies. This study follows a qualitative research design with an abductive strategy of inquiry. Forty-two students' narratives of their learning reflection were analyzed using direct content analysis method. Narratives were collected at the end of the course from students from a Finnish higher education institution. Data was coded within main themes and corresponding sub-themes using MS Excel. Our qualitative analysis shows that simulation provided students with an opportunity to experience the real-life complexities while conducting business activities. Findings show that students without a doubt considered digitalized environment as a vehicle to transform themselves as actual business managers especially in implementing competitive strategies for future markets. This investigative study contributes in providing insights into the digitalization in entrepreneurship education to possibly develop entrepreneurial orientation in higher education students.

Keywords: entrepreneurial orientation, entrepreneurship, competitive strategy, business simulation

*****.

University students' perceptions about entrepreneurship as part of working life competencies

Kirsi Peura, Post-doctoral researcher, Kirsi.peura@utu.fi
Kaisa Hytönen, Post-doctoral researcher
University of Turku, Department of management and education

The purpose of the study

Entrepreneurial competencies are seen important for the employability of individuals and preparing them for the working life, and consequently, entrepreneurship education has been considered important in universities. By analyzing narrative interviews with university students, this study intends to uncover, how students perceive entrepreneurial competencies and their usability in the working life.

The research questions

The main research question is how students perceive entrepreneurship as part of working life competencies. Sub-questions include: How university students understand entrepreneurial competencies? What they (not) include? What meanings and importance are connected to entrepreneurial competencies as part of work-life competencies as well as the students' competence repertoire as a whole?

The main theoretical background

Research has shown a need to better understand working life in education to guarantee a high level of graduate competence. However, research also shows that competencies, including entrepreneurial competencies, often remain distinct from the working life, and students' do not necessarily know how to effectively utilize them. Hence, there is a need to better understand how students perceive these competencies against their working life competence perceptions.

The methodological solutions

The research data consists of narrative interviews, lasting 1-2 hours, from six students from different fields. The interview themes included: path to university; meaning of university education and degree; experiences from university studies (incl. entrepreneurship studies, working life studies); academic entrepreneurship; work experience; working path; and role of universities in promoting entrepreneurship. The data is analyzed thematically.

The main results

The analysis of the data is on-going and preliminary results will be presented in the conference.

The main implications

The study contributes to deepening the understanding of the relationship between entrepreneurial and working life competencies from the perspective of students, who are expected to recognize and apply those competencies in the working life.

Keywords: entrepreneurship competencies; working life competencies; university students; qualitative research

*****.

Enterprise Education into Music Education: Proposal of an Integrated Model

Jalbert, Sophie, M. Mus., doctoral candidate in Music Education, Faculty of music, Université Laval (Québec, Canada) (sophie.jalbert.1@ulaval.ca)

Pepin, Matthias, Ph. D., Assistant Professor, Faculty of Business Administration, Université Laval (Québec, Canada)

Bolduc, Jonathan, Ph. D., Full Professor, Canada Research Chair in Music and Learning, Faculty of Music, Université Laval (Québec, Canada)

Integrating enterprise education into elementary school pedagogical practices sometimes brings challenges for teachers¹. Specifically, music teachers face a different academic reality than classroom teachers since they teach approximately 20 groups per week in grades K-6 sometimes in multiple schools². In doing so, they often see their students only once a week for relatively short periods of time. Within this context, integrating enterprise education can be challenging for music teachers, especially for those without any entrepreneurial education training background³. Thus, the following question will be addressed: *How can enterprise education (EE) be more easily integrated into elementary music education (ME) settings?*

First, we will address the commonalities between EE and ME based on the four principles of entrepreneurial pedagogy⁵. Second, the creation of an entrepreneurial learning environment⁶ and the entrepreneurial project approach⁴ will be illustrated through concrete examples supported by scientific literature showing how it can help the implementation of EE in the ME context. Third, an integrative model of EE in elementary ME and discuss its scientific and practical implications. This model offers a theoretical basis upon which further research could build. Moreover, this model, which considers the context of elementary ME, can support music teachers who wish to further integrate EE into their teaching practices.

Keywords: Music education, enterprise education, entrepreneurship education elementary schools

References

¹ Elo, J. (2016). The benefits and challenges of enterprise education: Results from an action research project in the third grade in Finnish basic education. *Educational Action Research*, 24(4), 535–549. <https://doi.org/10.1080/09650792.2015.1113886>

Pepin, M. (2015). *Apprendre à s'entreprendre en milieu scolaire: Une étude de cas collaborative à l'école primaire* [Université Laval]. WorldCat.org. <http://www.theses.ulaval.ca/2015/31370/>

² Hill Strategies Research. (2010). *A delicate balance: Music education in canadian schools* (p. 120). https://coalitioncanada.ca/wp-content/uploads/2018/09/COALITION_ADelicateBalance_FULLREPORT.pdf

³ Hanson, J. (2019). Entrepreneurship among Public School Arts Educators: The Case of Music Teachers in New York State. *Artivate*, 8(1), 45–66. WorldCat.org.

⁴ Pepin, M. (2018). Learning to Be Enterprising in School through an Inquiry-Based Pedagogy. *Industry and Higher Education*, 32(6), 418–429. WorldCat.org.

⁵ Surlemont, B., & Kearney, P. (2009). *Pédagogie et esprit d'entreprendre* (1re éd.). De Boeck; WorldCat.org. <http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb420836254>

⁶ Hietanen, L., Uusiautti, S., & Määttä, K. (2014). Enhancing entrepreneurship in learners—An implementation and evaluation of entrepreneurship education through music education. *Problems of Education in the 21st Century*, Vol 59, 34–48.

Hietanen, L., & Ruismäki, H. (2019). *Enhancing students' latent nascent entrepreneurship in basic education*. Edward Elgar Publishing. <https://doi.org/10.4337/9781786438232.00015>

*****.

EntrecompEdu: a framework for on-line training for developing entrepreneurial educators.

Lea Oksanen, LUT University / Lead author lea.oksanen@lut.fi

Felicity Healey-Benson felicity.healey-benson@uwtsd.ac.uk

Kathryn Penaluna, University of Wales Trinity Saint David, kathryn.penaluna@uwtsd.ac.uk

Elin McCallum, Bantani Education, elin@bantani.com

EntrecompEdu is an Erasmus+ funded project, designed to respond to the calls for entrepreneurial education that prepares learners to respond to the global challenges and opportunities of tomorrow (OECD, 2018, World Economic Forum, 2020). Whilst entrepreneurial education is the fastest growing field of education (Nabi, et al., 2017) with national strategies are evolving (Eurydice, 2016), there are minimal studies on the impact of educator training (Valero et al., 2014).

This case study responds to the calls for the 'How' of practice (Fayolle et al., 2016), in discussing the development and delivery of theoretically underpinned professional development, based on the EntreComp framework (Bacigalupo et al., 2016).

During two pilots of the program, comprising six modules, with anticipated individual study time of 20 hours, adapted to be delivered fully on-line, due to COVID-19, 12 facilitators introduced training of more than 250 educators from primary, secondary, and higher education. Feedback from the educators suggests that the training methods engaged and enthused teachers to enhance the entrepreneurial capacity of their learners, by developing creative thinking through active entrepreneurial learning in real-world contexts, fostering purposeful collaboration beyond the school, and encouraging their learners to create value for others, economic, social or cultural.

Teachers used the self-assessment EU Measurement Tool for Entrepreneurship Education (EUMTEE), from which a key empirical finding was the importance of facilitating a community of practice for both trainers and learners, for the co-creation of approaches for teaching, learning and assessment.

Key words: Entrepreneurship education, entrepreneurial learning, professional development

References:

Bacigalupo, M., Kampylis P., Punie Y., Van den Brande, G. (2016) *EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework*, Luxembourg: Publication Office of the European Union; EUR 27939 EN; doi:10.2791/593884

Eurydice (2016), *Entrepreneurship Education in Schools in Europe*, European Commission, Available on-line, https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/entrepreneurship-education-school-europe_en

Fayolle, A., Verzat, C. and Wapshott, R. (2016), 'In quest of legitimacy: The theoretical and methodological foundations of entrepreneurship education research', *International Small Business Journal*, **34** (7): 895-904

Nabi, G., Liñán, F., Fayolle, A., Krueger, N., and Walmsley, A. (2017), 'The impact of entrepreneurship education in higher education: A systematic review and research agenda'. *Academy of Management Learning & Education*, **16** (2): 277–299.

OECD. (2018). *The future of education and skills education 2030: The future we want*, Resource document. Organisation for Economic Cooperation and Development. Retrieved from [https://www.oecd.org/education/2030/E2030%2520Position%2520Paper%2520\(05.04.2018\).pdf](https://www.oecd.org/education/2030/E2030%2520Position%2520Paper%2520(05.04.2018).pdf) on 21.5.2021.

Valero, A. Parton, B. and Robb, A. (2014), *Entrepreneurship Education and Training Programs around the World: Dimensions for Success, Directions in Development*, Washington: World Bank. World Economic Forum, (2020b), *Schools of the Future: Defining New Models of Education for the Fourth Industrial Revolution*, Available on-line, <https://www.weforum.org/reports/schools-of-the-future-defining-new-models-of-education-for-the-fourth-industrial-revolution>, accessed 4 January 2021.

*****.

Coaches' perceptions of differences in physical and virtual innovation hackathons

Jari Luomakoski, Haaga-Helia University of Applied Sciences, jari.luomakoski@haaga-helia.fi

Innovation hackathons have become a popular method of teaching the creation of new business ideas and supporting their further development into viable business concepts. This study follows qualitative research methodology to uncover coaches' perceptions of different implementation formats of hackathons, namely physical hackathons versus virtual hackathons. The total of eight coaches were interviewed to shed light on their work in innovation hackathon both in physical and virtual setting in the course of two years. These coaches represent Finland and Latvia and hold positions as lecturers and coaches in higher education institutions. The analysis shows that there are clear differences between coaching in a physical and virtual innovation hackathon and that coaches favor the physical hackathons in many respects. In addition, the coaches perceive that team formation and team building are vital in innovation hackathons and special attention should be given to team building regardless of the hackathon implementation format. At the same time, the results indicate that team building is more effective in a physical setting. The coaches perceived that for students and coaches alike the type and content of learning differs depending on the innovation hackathon's implementation format. Challenges in virtual hackathons are related to the technical platform and the coaches need to have sufficient training to use the platform in order to secure smooth running of the hackathon.

Keywords: innovation hackathon, learning, higher education, coaching.

TEAMWORK IN ENTREPRENEURIAL ACTIVITIES: CASE OF HYBRID ENTREPRENEURIAL HACKATHON

S. Mubarak*, J. Luomakoski, R. Khan, J. Heikkilä

Haaga-Helia University of Applied Sciences. (FINLAND)

syed.mubarak@haaga-helia.fi

Abstract

Aim of the study is to explore the factors that influence teamwork in entrepreneurial activities in creating novel business ideas. We presents a case of hybrid entrepreneurial hackathon, a three-day event, partly in person and partly in virtual environment. International students while working in teams engaged in creating innovative business ideas which could be transformed into viable startups. During entrepreneurial hackathon, students ascertained the importance of team performance, collaboration and competences necessary to achieve desired outcome in a very short time. This study follows a quantitative research methodology. A survey was developed to anonymously collect data during the hybrid hackathon from students of a Finnish higher education institution. Friedman test, Pairwise Wilcoxon signed rank test and Spearman's correlation coefficient were applied. The analysis shows that the 'age' factor correlates with the impact of presence of different genders in a team. The younger the respondent, the more important they find the presence of different genders in a team to achieve better team performance. 'Gender distribution' is considered to have a positive impact on whole team's performance. Secondly, analysis reveals that 'open environment to test new ideas & concepts' was assessed as the highest rating factor to achieve team collaboration among members in entrepreneurial activities. The analysis highlights that students consider 'commitment' as the most important competence in successful teams of future entrepreneurs. The hybrid hackathon provided an opportunity to international students to experience entrepreneurial process. Such events are part of new practices in entrepreneurship education with significant individual and collective impact.

Keywords: entrepreneurship, teamwork, hybrid hackathon, business idea creation

INNOVATION HACKATHON – WHAT DID THE STUDENTS GET FROM IT?

J. Luomakoski*, S. Mubarak, R. Khan, J. Heikkilä

Haaga-Helia University of Applied Sciences (Finland),

jari.luomakoski@haaga-helia.fi

Abstract

The purpose of this study is to understand the learning and experiences of the students who participated in an innovation hackathon. This study follows a quantitative research methodology. A survey was developed to anonymously collect data during a mainly virtual hackathon from international students of a Finnish higher education institution. The students were asked about their participation, personal development and learning during the hackathon. The students also reviewed the help and support given by the coaches during the hackathon. The means of the responses were calculated and Mann-Whitney U test was utilized. The results show that students had high motivation, their creativity was increased and they gained understanding about entrepreneurship and its requirements. The students were somewhat satisfied with the support given by the coaches. There were significant differences between male and female students in their motivation level as well as

increase of creativity. Female students also felt that the hackathon met their expectations significantly better than male students. Same applied with self-assessment skills regarding entrepreneurial competences. With this study we can increase our understanding of the dynamics of entrepreneurial hackathons and also improve coaching given to students in these events.

Keywords: entrepreneurial hackathons, coaching, learning,

*****.

The effectiveness of university entrepreneurship-related offerings on students' start-up activities

Jiejie Lyu, Faculty of Education and Social Work, University of Auckland, New Zealand, jiejie.lyu@auckland.ac.nz

Deborah Shepherd, Faculty of Business and Economics, University of Auckland, New Zealand

Kerry Lee, Faculty of Education and Social Work, University of Auckland, New Zealand

Abstract

Purpose: The primary purpose of this research is to explore the relationship between various types of university entrepreneurial offerings and students' start-up activities.

Research questions: To what extent do university entrepreneurship-related offerings affect students' start-up activities, do university entrepreneurial climate and students' start-up experience moderate their effectiveness?

Theoretical background: Social support perspective.

Methodology: Quantitative data was collected from university students (n = 1820) in China and analysed with Hierarchical Poisson regression. Various Robustness tests and alternative structures for dependent variables have been conducted to further ensure the reliability of the results.

Results: Results demonstrate that students' involvement in entrepreneurship-related curricular, extracurricular activities, and receive start-up support at university is positively related to their start-up activities. Prior start-up experience negatively moderates the positive relationships between student involvement in extracurricular activities, start-up support and start-up activities. The positive relationship between university extracurricular activities and students' start-up activities is negatively moderated by the university entrepreneurial climate.

Implications: This research seeks to advance our understanding of the effectiveness of university entrepreneurship education on students' start-up activities; The findings may provide educators and policymakers with an insight to design entrepreneurship-related programs to facilitate students' venture creation activities better.

Keywords: University entrepreneurial offerings; nascent student entrepreneurs; start-up activities; entrepreneurship education effectiveness.

Suomenkieliset käytännön kehittämistoimet/Practical developmental cases (in Finnish)

Käytännöt rakenteeksi – EduFuturan yrittäjyysstrategia

Reija Häkkinen, Jyväskylän yliopisto reija.a.hakkinen@jyu.fi

Suvi Salminen, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Petrikki Tukiainen, Gradia

ABSTRAKTI

Jyväskylässä on kehitetty opiskelijoiden työelämä-, yrittäjyys- ja projektioppimisen mahdollisuuksia EduFutura -yhteistyössä jo pitkään. Tässä tutkimuspaperissa tarkastelemme JYU:n, JAMK:in ja Gradian välistä EduFutura -yhteistyötä käytänteiden rakenteisiin siirtämisen näkökulmasta EduFuturan yrittäjyysstrategian avulla.

EduFutura –yhteisön toiminta käynnistettiin Jyväskylässä vuonna 2015. Yhtenä kärkialana Yrittäjyys ja liiketoiminta on luonteva jatko vuosina 2015 – 2017 toteutetulle Yrittäjyys Yhdistää –hankkeelle. Hankkeen käytänteitä yrittäjyyden osalta haluttiin juurruttaa paremmin organisaatioihin, koska laajan yrittäjyyskasvatustutkimuksen ympärille rakentuva työelämäsuuntautuneisuus nähtiin kaikissa oppilaitoksissa opiskelijoille merkittävänä tulevaisuustaitona.

Vuosille 2017-2020 laadittiin ensimmäinen EduFuturan yrittäjyysstrategia, jonka ideana on rakentua tukemaan yrittäjyyskasvatuksen toimenpiteitä EduFutura -oppilaitoksissa, tukea opiskelijoiden yrittäjyys- ja innovaatio-osaamista sekä mahdollistaa uusia yrittäjyyskasvatukseen liittyviä ~~uusia~~ avauksia eli ”nopeita kokeiluja”. Ja tätä kautta laajentaa tietoisuutta niin henkilöstön kuin opiskelijoidenkin keskuudessa.

Ensimmäisen strategian valmistuttua EduFuturan toiminta laajeni ja opiskelijoiden ristiinopiskelun mahdollisuudet lisääntyivät kaikilla aloilla, yrittäjyyden opinnot kehittyivät oppilaitoksissa, ja niiden parissa navigointia helpottamaan lisättiin opiskelijoihin ja henkilökuntaan kohdistettua viestintää. Positiivista kehittymissuuntaa halutaan vahvistaa ja syventää myös uudella strategiakaudella 2021-2024. Jotta vahvempaan tulokseen päästäisiin, syksyllä 2020 EduFuturan yrittäjyysstrategian päivitustyöhön osallistettiin kolmen oppilaitoksen henkilöstöä. Heidän osaamisensa ja näkökulmansa haluttiin ottaa laajalti mukaan yrittäjyysstrategian kehittämiseen.

Tässä tutkimuksessa kuvataan strategian rakentumisen vaiheita alusta loppuun. Tutkimuksen kautta halutaan tuoda nähtäväksi sitä minkälaisen toimenpiteiden avulla EduFuturan yrittäjyysstrategiaa on rakennettu, sekä minkälaisin suuntiin sitä on tarkoitus viedä tulevaisuudessa.

Avainsanat: yrittäjyyskasvatus, strateginen yhteistyö, tulevaisuustyö, työelämätaidot

Tuuppaamalla kohti oman alan yrittäjyyttä

Kaakko, Marja-Liisa marja-liisa.kaakko@centria.fi Centria-ammattikorkeakoulu

Arhio, Kaija kaija.arhio@centria.fi Centria-ammattikorkeakoulu

Tässä esityksessä pohditaan, olisiko tuuppaus sovellettavissa yrittäjyyskoulutukseen ammattikorkeakoulussa? Yleisesti yrittäjyyskurssin rakenne ja toteutus lähtee liikkeelle yrittäjyydestä ilmiönä, yleisistä yrittäjyyden muodoista ja omista vahvuuksista. Sen jälkeen suuntaudutaan pohtimaan ja ideoimaan omia liikeideoita ja mahdollisesti tutustutaan oman alan yrityksiin. Mitä tapahtuisi, jos tämä käännetään toisin päin lähtemällä liikkeelle oman alan yritysesimerkeistä?

Tuupataan opiskelijat heti alussa tutustumaan syvällisesti omalla ammattialalla toimivaan yritykseen/yrittäjään. Tämän kautta luodaan ymmärrys, miten yritys toimii. Nostetaan tietoisuus oman alan yrittäjyydestä sen sijaan, että aloitetaan pohtimaan omaa liikeidea. Tietoisuus oman alan yrittäjyydestä on tärkeää etenkin aloilla, joilla opiskelija ei perinteisesti näe yrittäjyyttä omana uramahdollisuutena ja yrittäjyyskurssille osallistuessa ennakkomielenmalli saattaa olla negatiivinen. Nostetaan esille tietoisuus oman alan yrittäjyydestä ja häivytetään tavoite oma yrittäjyys. Kaikille on tärkeää tiedostaa ja oivaltaa yrittäjyys omalla alalla.

Taustalla on nähtävissä tarve alakohtaistaa yrittäjyyskoulutusta. Yrittäjyyskasvatuksen alakohtaistaminen on tavoitteena hankkeessa, jonka suunnitelmassa eräs ammattikorkeakoulun toimenpide liittyy yrittäjyyskasvatuksen alakohtaisuuden edistämiseen. Tuuppausta testataan hankkeessa tämän tavoitteen toteuttamiseksi. Aiemmissa selvityksissä on havaittu alakohtaisen yrittäjyyskurssin motivoivan opiskelijoita paremmin (Kaakko & Arhio 2021).

Tuuppaus (nudging) on käyttäytymis-taloustieteellinen teoria, jota on alettu viime vuosina soveltaa useilla eri aloilla. Ajatuksena tuuppaus perustuu käsitykseen ihmisestä epätäydellisenä päätöksentekijänä, jota on mahdollisuus tuuppaamalla ohjata tekemään itselleen parempia valintoja. Tuuppauksen lisäksi taustalla voidaan nähdä käänteisen oppimisen (flipped learning) pedagogiikka. Tuuppauksen soveltaminen yrittäjyyskurssin alakohtaistamiseen on tämän kehittämistapauksen ytimessä ja antaa uusia näköaloja myös yrittäjyyskasvatuksen monitieteiseen lähestymiseen.

Asiasanat: tuuppaus, yrittäjyyskurssi, motivaatio, käänteinen oppiminen

Yrittäjyyden ja yritysyhteistyön kokeiluympäristöt – case opiskelijayrittäjyyden tukemiseen
Anne Gustafsson-Pesonen, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, anne.gustafsson-pesonen@xamk.fi

Työelämän muuttuessa on yksilön otettava aiempaa useammin yrittäjämäinen vastuu omasta työllistymisestään. Oppilaitosten haasteena on tähän muutokseen vastaaminen siten, että opiskelijoille annetaan riittävät valmiudet, tarvittava tuki ja mahdollisuudet kehittää ja kokeilla omaa liikeideaansa jo opiskeluaikana. Opiskelijoiden yrittäjyyden mahdollistaminen on tärkeää myös koko yrityskannan dynamiikan kannalta. Esimerkiksi ne opiskelijat, jotka ovat työskennelleet yrittäjinä opiskeluaikanaan, jatkavat muita todennäköisemmin yrittäjinä myös valmistumisensa jälkeen (Aarnio 2015). Nuorten yrittäjyyden edellytyksiä pyritään parantamaan myös, jotta Suomen kilpailukyky vahvistuisi (Viljamaa 2016).

Vuonna 2017 opetus- ja kulttuuriministeriö päivitti yrittäjyyslinjauksia ja määrätti kohderyhmän kattamaan laajasti kasvatusta, opetus- ja koulutusalan toimijat kaikilta koulutusasteilta, koulutuksen järjestäjät ja kehittäjät, paikalliset, alueelliset ja valtakunnalliset koulutusalan päättäjät sekä yrittäjät ja yrittäjyyttä tukevat organisaatiot. Linjaukset tähtäävät siihen, että laaja-alainen yrittäjyyteen tukeminen mahdollistuisi oppilaitoskontekstissa. Tähän pyritään strategisten päätösten ja johtamisen, opettajien osaamisen kehittämisen, yrittäjyyttä tukevan koulutuksen sekä oppimisympäristöjen kehittämisen avulla. (Opetus- ja kulttuuriministeriö [OKM] 2017.)

Opiskelijoiden yrittäjyyden edistäminen on kirjattu myös Suomen hallituksen vuoteen 2028 ulottuvaan Uudistuva työ ja yrittäjyys -strategiseen toimenpideohjelmaan (Järventaus & Kekäläinen 2018). Eri kouluasteiden yrittäjäksi lähtemisen suhteen tavoitteena on, että ammatillisesta ja korkea-asteen perustutkinnoista sekä ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneista 15 %:n tulisi

kolmen vuoden jälkeen olla perustanut yritystoiminnan (nyt 3–5,9 %). Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen osalta tavoitteeksi on asetettu, että 20 % on perustanut yrityksen (nyt ammattitutkinto 11,75 % ja erikoisammattitutkinto 12,8 %). Yliopiston jatkotutkinnon suorittaneista 15 %:n odotetaan perustavan yrityksen (nyt 6,3 %). (Järventaus & Kekäläinen 2018.)

Yhtenä ratkaisuna edellä mainittuihin haasteisiin on nähtävissä yrittäjyyden lisäämiseen ja yritysten tukemiseen tähtäävä alueen toimijoiden yhteistyössä muodostama asiantuntijaverkosto, joka mahdollistaa myös uudenlaiset kokeilut. Tällainen poliittiset ongelmat sivuuttava asiantuntijaverkosto on parhaimmillaan vuoropuhelua, keskustelua ja avoimuutta lisäävä ja sitä kautta myös maakunnallista lisäarvoa tuottava. Asiantuntijaverkoston tuki perustamis- ja ideointivaiheessa mahdollistaa osaltaan uusien tervetulojen, kannattavien ja elinvoimaisten yritysten syntymisen ja olemassaolon sekä nopeaan skaalautumiseen tähtäävien startuppien tukemisen.

Avainsanat: opiskelijayrittäjyys, yrittäjyyden kokeilut, yrittäjyyslinjaukset, yrittäjyyden asiantuntijaverkostot

Toimintamalli lukioden ja elinkeinoelämän yhteistyön edistämiseksi suoralla ja systemaattisella kontaktoinnilla

Jenni Juola¹, Kari Kutuniva², Heidi Kiistala³ ja Leila Rahkonen-Navia⁴

¹ Nivala-Haapajärven seutu NIHAK ry

² Nivalan lukio

³ Nivalan Teollisuuskylä Oy

⁴ Uuden osaamisen lukio ESR-hanke, leila.rahkonen-navia@nivala.fi

Uusi lukiolaki ja lukion opetussuunnitelman perusteet 2019 edellyttävät yhteistyötä lukioden kesken sekä elinkeinoelämän ja korkeakoulujen kanssa. Tämän EKKY-yhteistyön edistämiseksi *Uuden osaamisen lukio (UuLops)* ESR-hankkeessa Nivala-Haapajärven seutu NIHAK ry:n ja Nivalan Teollisuuskylä Oy:n hanketoimijat kehittivät *Kesätöitä lukiolaisille -kysely* -toimintamallin, jota pilotoitiin Nivalan lukiossa keväällä 2021. Toimintamallin tarkoituksena oli kohtauttaa Nivalan lukion opiskelijat ja nivalalaiset yrittäjät, ja siten madaltaa kynnystä lukiolaisille kysyä myöhemmin kesätyö-, harjoittelu- tai työpaikkaa paikallisesta yrityksestä. *UuLops*-hankkeessa koottiin hankeorganisaatioiden hyvät yhteistyökäytänteet ennen uuden toimintamallin kehittämistyötä.

Pilotoinnin käynnistämiseksi hankkeen elinkeinoelämän edustajat toimittivat listan nivalalaisista yrityksistä lukiolle. Lukiolaiset jaettiin 2-3 opiskelijan ryhmiin lukiossa kiinnostuksensa mukaan ja heille annettiin kontaktoitavan yrityksen nimi. Näin vältettiin lukiolaisten keskittyminen suosituimpiin yrityksiin. Lukiolaiset kontaktoivat yrittäjän ja tiedustelivat yrityksen kesätyöntekijätarvetta, kiinnostusta yhteistyölle lukion kanssa sekä yrityksessä tarvittavaa osaamista tulevaisuudessa. Opiskelijat tallensivat tiedot lukion sähköiseen ympäristöön ja antoivat palautetta tehtävän suorittamisesta.

Toimintamallin pilotointiin osallistui 22 yritystä, joista neljä tarjosi kesätöitä lukiolaisille ja yksi piti kesätyötä mahdollisena. Lähes puolet yrityksistä olivat kiinnostuneita yhteistyöprojekteista lukiolaisten kanssa. Lisäksi yritysten kuvaamia tulevaisuuden osaamistarpeita hyödynnetään elinkeinoelämäyhteistyön sisältöjen kehittämisessä sekä ajantasaisessa suuntaamisessa. Lukiolaisten mielestä yhteydenotto yrittäjiin/yrityksiin oli helppoa, jännittävää, hauskaa, mukavaa ja

mielenkiintoista. Tehtävään osallistuneista opiskelijoista 2/3 voisi suorittaa vastaavan tehtävän jatkossakin.

Uusi ja toimiva toimintamalli jaetaan *UuLops*-hankkeen lukioihin edistämään yhteistyötä elinkeinoelämän kanssa sekä lisäämään lukiolaisten paikallisten yrittäjien, yritysten ja niissä tarvittavan ammattitaidon tuntemusta.

Avainsanat: toimintamalli, EKKY-yhteistyö

*****.

Osaavia opettajia – yrittäviä nuoria: Opetushenkilöstön yrittäjyysosaamisen vahvistaminen

Päivi Ojala, Suomen Yrittäjät, paivi.ojala@yrittajat.fi

Opetushenkilöstön yrittäjyyskasvatusosaamisen kehittämistarve on tunnistettu eri yhteyksissä. Esimerkiksi Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen selvityksen mukaan opettajien osaaminen ei ole riittävä yrittäjyystietojen, -taitojen tai opetusmenetelmien osalta (Huusko et al. 2018). Asia on tärkeä, sillä opettajien hyvä ja ajantasainen yrittäjyyskasvatusosaaminen vaikuttaa opiskelijoiden yrittäjyyden kehittymiseen (Hytti & O’Gorman, 2004; Olokundun, Ibidunni, Peter, Amaihian & Ogbari, 2017). Asiaa voidaan edistää opettajien täydennyskoulutuksella. Opettajien saama yrittäjyyskasvatuskoulutus sekä kyvykkyyden tunne lisäävät yrittäjyyskasvatuksen toteuttamista oppilaitoksissa (Ruskovaara & Pihkala, 2014).

Tämä käytännöllinen kehittämistyö on Osaavia opettajia – yrittäviä nuoria -projekti (2015-2021), jossa haettiin ratkaisuja ja vaihtoehtoja opettajien yrittäjyyskasvatusosaamisen vahvistamiseen. Esitelmässä kuvataan kehittämistyön toteutus ja tulokset sekä keskeiset johtopäätökset ja suositukset.

Projektissa järjestettiin valtakunnallisesti yli 300 lyhytkestoista koulutusta, joihin osallistui yli 10 000 opettajaa ja opettajaksi opiskelevaa. Toimintatavassa keskeistä oli yhteiskehittäminen oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssa. Koulutusten taustaviitekehityksessä hyödynnettiin aiempia hyviä käytänteitä sekä tutkimuksia yrittäjämäisestä oppimisesta ja yrittäjyyskasvatuksen tavoitteista ja työn ohessa tapahtuvasta osaamisen kehittämisestä (muun muassa Tough, Eichinger & Lombardo, Fayolle & Gailly 2008; Hytti & O’Corman 2004; Kolho & Ojala, 2019; Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017, Lackeus 2015, Ojala 2020).

Hankkeessa kerättiin systemaattisesti osallistujapalautetta sekä tehtiin muutamia erillisiä kyselyjä. Kerätyn aineiston mukaan opettajat kokivat yrittäjyyskasvatusosaamisen vahvistuvan erityisesti kolmessa osa-alueessa: motivaatio, tiedot ja taidot sekä verkostot. Oppilaitosaineiston mukaan oppilaitokset lisäsivät koulutusten myötä joukkovoimaa yrittäjyyskasvatukseen, raivasivat yrittäjyyskasvatukselle tilaa oppilaitoksen rakenteissa sekä lisäsivät yrittäjyyskasvatusta käytännön tekoina. Aineistoista nousi esiin myös jatkokehittämistarpeita ja suosituksia oppilaitosjohdolle sekä opettajankoulutukseen.

Kehittämistyön tuloksena syntyi edellä mainittujen tulosten lisäksi materiaalia, valikoima yrittäjämäisiä osaamisen kehittämisen malleja sekä opintokokonaisuuksia ja yrittäjyyskasvatuksen osaamismerkkejä, jotka jatkuvat hankkeen jälkeen. Hyvistä malleista kootaan myös verkkokurssikokonaisuus syksyllä 2021.

Asiasanat: opettajien yrittäjyysosaaminen, yrittäjyyspedagogiikka, täydennyskoulutus

Lähteet

Fayolle & Gailly 2008; Hytti & O’Corman 2004; Kolho & Ojala, 2019; Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017, julkaisussa Ojala (2020), Opettajan opas yrittäjyyspedagogiikkaan. Suomen Yrittäjät. [sy_opettajan_opas_yrittajyyspedagogiikkaan_a4.pdf \(yrittajat.fi\)](https://www.yrittajat.fi/sy_opettajan_opas_yrittajyyspedagogiikkaan_a4.pdf)

Huusko, M., Vettenniemi J., Hievanen R., Tuurnas A., Hietala R., Kolhinen J. & Rusko-vaara E. (2018). Yrittämään oppii yrittämällä – yrittäjyys ammatillisessa koulutuksessa ja korkeakouluissa - arviointi. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus, julkaisu 25.

Hytti, U., & O’Gorman, C. (2004). What is “enterprise education”? An analysis of the objectives and methods of enterprise education programmes in four European countries. *Education + Training*, 46(1), 11–23.

Lackeus, M. (2015). Entrepreneurship in education. What, why, when, how. https://www.oecd.org/cfe/leed/BGP_Entrepreneurship-in-Education.pdf

Lombardo, Michael M; Eichinger, Robert W (1996). *The Career Architect Development Planner* (1st ed.). Minneapolis: Lominger. p. iv. ISBN 0-9655712-1-1.

Olokundun, M. A., Ibidunni, A. S., Peter, F., Amaihian, A. B., & Ogbari, M. (2017). Entrepreneurship Educator’s Competence on University Students’ Commitment to learning and Business plan Writing. *Academy of Strategic Management Journal*, 16(2), 1-10.

Ruskovaara, E. & Pihkala, T. (2014). Entrepreneurship Education: Empirical Evidence on the Teacher’s Role, *The Journal of Educational Research*, 108:3, 236–249, DOI: [10.1080/00220671.2013.878301](https://doi.org/10.1080/00220671.2013.878301)

*****.

Pitovoimaa sosiaali- ja terveysalalle – yrittäjyyden kehittämistyöpajat verkossa käytännön ratkaisuna

Jari Karjalainen (jari.karjalainen@xamk.fi) ja Sinikka Mynttinen, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu sekä Ulla Teppo, Anu Raulo ja Erica Svärd, Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Vuosina 2021-2023 toteutettavien yrittäjyyden kehittämistyöpajojen avulla pyritään estämään henkilöstön poistuminen raskaaksi koetulta sosiaali- ja terveysalalta (sote) tukemalla mahdollisuuksia toimia itsenäisenä yrittäjänä tai työskennellä käyttämällä laskutuspalveluita. Lähes 400 000 palkansaajaa työllistävän alan suurin ikäluokka ovat 45-54 vuotiaat, eikä heidän koulutukseensa ole pääsääntöisesti kuulunut yrittäjyysopintoja. Sote-palvelualan yrittäjistäkin suurin osa kuuluu ikäluokkaan 45-64 vuotta ja toiminta on suurelta osin pienyrittäjyyttä.

Työpajojen suunnitteluvaiheessa tunnistettiin virtuaalityöpajoihin liittyvä haaste osallisuuden tunteen saavuttamisesta. Suunnittelussa nojattiin ryhmäprosessien fasilitoinnin periaatteisiin, jotta osallistujien näkemykset käsiteltäviin aiheisiin saadaan esille. Käytännössä työpajat sisältävät vuorotellen alustuksia, tehtäviä, pienryhmäkeskusteluja ja keskustelujen purkua. Työpajojen vetäjien rooli onkin sekoitus valmentajan ja ohjaajan roolia, jotta osallistujien toisilta oppiminen, asiantuntemukseen esille tuominen ja yhdistäminen mahdollistuu. Konseptiin kuuluvat lisäksi ennakkotehtävät ja valmennusta tukeva työkirja sekä osallistujia verkottava LinkedIn-ryhmä.

Työpajasarjasta koottavan palautteen avulla saadaan osallistuneilta sote-alan ammattilaisilta tietoa heidän aikomuksistaan yrittäjämäisen uran rakentamisessa ja yrittäjyyden kehittämistyöpajojen merkityksestä sen osana. Ensimmäisen työpajasarjan palautteissa kiitettiin muun muassa työpajojen rakennetta ja mahdollisuutta pienryhmäkeskusteluihin. Osallistujat kokivat saaneensa uusia kehittämisideoita ja vahvistusta omille yrittäjyysuunnitelmilleen sekä asiantuntijoilta että vertaisryhmältä.

Työpajojen elementtejä kehitetään jatkuvasti sote-alan erityispiirteet huomioiden tukemaan alan ammattilaisten yrittäjyysosaamista ja mahdollistamaan näin uudenlaiset, omaehtoiset työn tekemisen tavat sote-toimintaympäristössä, mikä osaltaan lisää alan pitovoimaa.

Avainsanat: Yrittäjyystyöpajat, pitovoima, vertaistuki, työkirja

KUODESLUOKKALAISILLE SUUNNATUN MINIMIKKELIN TOTEUTTAMINEN VERKOSSA VUONNA 2021

Elisa Kaasinen

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

elisa.kaasinen@xamk.fi

MiniMikkeli on Mikkelin kuudesluokkalaisille suunnattu yrittäjyys- ja yhteiskuntakasvatuskonsepti, joka on sisältänyt myös pelillisyyttä ja digitaalisuutta. Tarkoituksena on opettaa kuudesluokkalaisille yrittäjyyttä ja näyttää käytännönomaisesti, kuinka Mikkeli toimii. Oppilaat mm. perustavat ja ideoivat omia yrityksiä ja tutustuvat alueen yrityksiin sekä harjoittelevat työnhakua.

MiniMikkeli on prosessina huipentunut MiniMikkeli-tapahtumaan, joka on perinteisesti totuttu näkemään livetoteutuksena. Tapahtumaan rakennetaan ikään kuin Mikkeli pienemmässä koossa. Kuudesluokkalaiset ovat livetoteutuksessa päässeet esittelemään omia Pikkuyrityksiään, joita he ovat työstäneet Nuori yrittäjyys ry:n Pikkuyrittäjät-materiaalin avulla opettajiensa ohjeistamana. Osa heistä työskentelee tapahtumassa asiakaspalvelijana oikeissa yrityksissä. Kaikki myöskin harjoittelevat asiakkaana toimimista, pelaten samalla pelisovelluksella. Prosessin aikana myös parina edellisenä vuonna on järjestetty kouluvierailuja, joissa Xamkin opiskelijat käyvät kouluilla auttamassa oppilaita eteenpäin ja kertomassa, mitä itse tapahtumassa on luvassa. Lisäksi prosessin aikana harjoitellaan työnhakua, kuten CV:n ja hakemuksen tekemistä.

Tänä vuonna vallitsevan pandemiatilanteen vuoksi täytyi ryhtyä miettimään, kuinka MiniMikkeli voitaisiin toteuttaa vallitsevaan tilanteeseen sopivalla tavalla, mutta kuitenkin niin, että se vastaisi ainakin jossain määrin totuttua livetapahtumaa. Prosessin vaiheet pyrittiin pitämään periaatteiltaan lähes samoina.

Vuoden 2021 MiniMikkeli toteutettiin ensimmäistä kertaa kokonaan verkossa useiden alueen toimijoiden ja yritysten sekä yrittäjien yhteistyönä. Mukana oli niin ammattiopiston kuin ammattikorkeakoulun opiskelijoita, alueen yrityksiä ja yrittäjiä. Artikkelissa kuvataan, kuinka MiniMikkelin verkkototeutuksen prosessi eteni, millainen etänä järjestetty tapahtuma oli ja millainen rooli kullakin toimijalla oli prosessissa ja itse tapahtumassa.

Ensimmäisen verkkototeutuksen jälkeen kerättiin myös palautetta, joka osoitti, että MiniMikkeli toimi hyvin myös verkkototeutuksena ja vaikka toteutus oli hyvin erilainen, osallistujat olivat pääosin tyytyväisiä. Mahdollisesti tulevaisuudessa MiniMikkelin prosessiin kuuluvia osioita voidaan järjestää

myöskin etänä tai kehittää toimintaa vielä eteenpäin lähemmäs verkkototeutusta.

Avainsanat: yrittäjyyskasvatus, pelillisuus, digitaalisuus

Kohti alueen omanlaista yrittäjyyskasvatusta ehjä polku -työskentelyllä

Maisa Kantanen, Xamk (maisakantanen@xamk.fi) & Piritta Parkkari, Xamk

Yrittäjyyskasvatus nähdään liian usein toisistaan irrallisina, yksittäisinä toimenpiteinä ilman luontevaa jatkumoa toiminnoista toiseen tai eri kouluasteille. Tämä paitsi yksipuolistaa yrittäjyyskasvatusta myös tuo haasteita sen resursointiin. Yksi ratkaisu tähän haasteeseen on yrittäjyyskasvatuksen ehjien polkujen rakentaminen, jolla pyritään tuomaan systemaattisuutta yrittäjyyskasvatuksen tavoitteisiin ja toimenpiteisiin sekä tukemaan siirtymistä oppiasteelta toiselle.

Tässä raportoitavan kehittämistyön tavoitteena on luoda Etelä-Savoon yrittäjyyskasvatuksen ehjän polun malli sekä jokaiseen alueen kuntaan heidän omat polkunsä. Kehittämistyö on osa Yrittäjyyskasvatuksella elinvoimaa Etelä-Savoon hanketta (ESR-hanke, osarahojittajana Etelä-Savon ELY). Polut rakennetaan perusopetuksesta korkea-astelle. Työskentelyn tavoite on tuoda alueen yrittäjyyskasvatustyölle näkyvyyttä, mutta myös tehdä sitä näkyväksi itse toimijoille. Lisäksi polkutyöskentelyllä pyritään kehittämään niitä käytäntöjä, joilla yrittäjyyttä opetetaan ja opitaan.

Työskentelyn taustalla on laaja ymmärrys yrittäjyyskasvatuksesta sekä positiivisesta psykologiasta nousevan itseohjautuvuusteorian ajatukset. Suunnitteluvaiheessa on huomioitu YES-verkoston johdolla tehdyt alueelliset yrittäjyyskasvatuksen strategiat ja ehjät polut. Työskentelyä ohjaa tavoite saada poluista kunkin kunnan ”näköisiä” ja saada toimijat (opettajat, kehittäjät ja kaupungin/kunnan edustajat) nostamaan esille oman alueensa vahvuuksia sekä vahvistamaan niitä entisestään. Kehittämistyö aloitetaan nykytilan tunnistamisella, jossa apuna käytetään vapaan keskustelun lisäksi Yrittävän kulttuurin itsearviointi -työkalua sekä käytäntöteoreettiseen ajatteluun pohjaavaa 4Tee-mallia. Tämän jälkeen edetään hahmottamaan tavoitteita ja kunnan yrittäjyyskasvatuksen identiteettiä sekä toimenpiteitä, joita näiden ympärille halutaan rakentaa. Työskentelyyn osallistuvat lähtevät itse rakentamaan polun kohderyhmää, muotoa ja sisältöä.

Kehittämistyö aloitettiin keväällä 2021 osan Etelä-Savon kuntien kanssa ja se päättynee keväällä 2022. Tässä vaiheessa on havaittu, että eri kunnilta löytyy luonnollisesti omia painotuksia ja heidän ehjä polku -työskentelyssä ja korostuvat erilaiset kohderyhmät. Toimijoiden on helppo tunnistaa ja kirjata ulkoisen yrittäjyyden toimenpiteitä, mutta yrittäjämäisyyttä, yritteliäisyyttä tai opiskelijan omia vahvuuksia kehittävän toiminnan tunnistamisessa on haasteita. Jotta yrittäjyyskasvatus saadaan osaksi oppilaitosten arjen toimintaa, tarvitaan edelleen laajan ymmärryksen mukaisen yrittäjyyskasvatuksen tukemista.

Avainsanat: Yrittäjyyskasvatus, yrittäjämäisyys, yritteliäisyys, yhteistyö

*****.

Varhaisten yrittäjyysvalmiuksien edistäminen korkeakoulutuksen aikana ja työelämään siirtymisvaiheessa

Tiina Salmijärvi, Oulun yliopisto, Niina Impiö, Oulun yliopisto, Pirkko Siklander, Oulun yliopisto, Essi Vuopala, Oulun yliopisto, Jouni Hintikka, Oulun yliopisto, Kari-Pekka Heikkinen, Oulun ammattikorkeakoulu, Katta Siltavirta, Oulun ammattikorkeakoulu.

Vastaava kirjoittaja: Tiina Salmijärvi, tiina.salmijarvi@oulu.fi

Tässä esityksessä käytännön kehittämistyötapauksessa esitellään Oulun yliopistossa ja Oulun ammattikorkeakoulussa tehtyjä toimenpiteitä 2018 – 2021, jotka liittyvät varhaisten yrittäjyysvalmiuksien vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen korkeakouluopinnoissa ja työelämään siirtymisvaiheessa. Vaikka yrittäjyyden edistämistä on toteutettu pitkään erilaisin toimin korkeakouluissa, ovat toimenpiteet pääosin opiskelijoiden suuntaan keskittyneet yrittäjyystaitojen kehittämiseen siinä vaiheessa, jossa opiskelijalla on jo virinnyt kiinnostus yrittäjyyttä kohtaan ja osallistuminen on perustunut usein opiskelijan omaan aloitteellisuuteen. Korkeakouluissa ei kuitenkaan toistaiseksi ole systemaattisesti kehitetty toimia varhaisen vaiheen yrittäjyyteen kannustamiseksi laajamittaisesti. Tässä esityksessä tarkasteltavat kehittämistoimet ovat varhaisten yrittäjyysvalmiuksien opintojaksoja ja uravalmennuskokonaisuus, johon on yhdistetty aikaisempaa systemaattisemmin yrittäjyyslementti. Sekä opintojaksot että uravalmennusmalli kohdentuvat monitieteiselle kohderyhmälle korkeakoulukentällä Oulussa. Näillä toimenpiteillä on useita erilaisia tavoitteita: vahvistaa varhaisten yrittäjyysvalmiuksien roolia korkeakouluopintojen aikana kaikille opiskelijoille riippumatta koulutusalaista sekä edistää korkeakoulutettujen sujuvaa siirtymää työelämään, tekemään yrittäjyydestä yksi urapolkuvaihto ja toisaalta myös vahvistaa aktiivisesti osallistujan omaa toimijuutta. Yrittäjyystaitoja on vahvistettu monitieteisesti ja oppimispsykologiaa hyödyntäen tukemalla osallistujan osaamisen tunnistamista ja tuotteistamista, vahvistamalla osallistujan pystyvyysuskomuksia sekä painottamalla tavoitteellisen työskentelyn merkitystä yrittäjyystaitojen kehittämisen rinnalla. Kehittämistyötä on tehty monipuolisten kokeilujen kautta edeten pysyvään toimintamalliin, joka on vakiinnutettu Oulun ammattikorkeakoulussa opintojakson osalta. Opintojaksojen aikana tehty tutkimus osoittaa, että opiskelijoiden yrittäjämiehi ja yrittäjämäinen minäpystyvyys kehittyivät, kun opintojaksolla käytetty pedagoginen malli tukee opiskelijan oppimisprosessia mielekkäällä tavalla. Keskeisiä kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä olivat työelämäyhteistyö, yhteisöllisyys ja yrittäjyyskompetenssit. Yrittäjyyden varhaisen vaiheen opintojakso on saatu vakiinnutettua osaksi Oulun ammattikorkeakoulun jokaisen opiskelijan opintopolkua. Uravalmennuskokonaisuus toteutetaan syksyn 2021 aikana ensimmäisen kerran ja siitä kerromme uunituoreita kokemuksia.

Asiasanat: korkeakoulutus, yrittäjyyskasvatus, uravalmennus

*****.

Digi-teemaiset toimeksiannot yrittäjyyskoulutuksen työkaluna – kokemuksia mahdollisuuksista ja haasteista DYVA-hankkeessa

Sara Jestilä

Sanna Koivisto

Rauno Rusko (yhteyshenkilö) rauno.rusko@ulapland.fi

Lapin yliopistossa toteutetussa DYVA-hankkeessa (S21766 Digitaalisuus yrittäjyyskoulutuksen voimavarana 1.9.2019 - 31.10.2021, ESR) yhtenä tärkeänä kehittämiskohteenä ovat yrityksiltä yrittäjyysopiskelijoille tulevat digitaalisuuteen liittyvät toimeksiannot, nopeat kokeilut. Yrittäjyyden perusopinnot (25 op) on toteutettu hankkeen alussa Lapin yliopiston ja Lapin yliopiston Avoimen yliopiston yhteistyönä, myöhemmin opintojen toteutus on tapahtunut Lapin korkeakoulukonsernin (LUC) toteutuksena (Lapin yliopisto, Lapin ammattikorkeakoulu sekä Avoin yliopisto ja Avoin ammattikorkeakoulu).

Nopeiden kokeilujen avulla tavoitellaan useita kehitysaskelaita, mm.:

- yrittäjyysopiskelijoiden digitaalinen osaaminen sekä ymmärrys yritystoiminnan digitarpeista kehittyä
- Lapin yritysten digitaalinen osaaminen kehittyä toimeksiantojen myötä
- toimeksiantojen myötä yhteistyö yrittäjien, yrittäjyysopiskelijoiden sekä oppilaitosten välillä tiivistyy

Esitelmässä käydään läpi DYVA-hankkeessa satuja kokemuksia DYVA-hankkeesta ja erityisesti hankkeessa toteutetuista toimeksiannoista, nopeista kokeiluista, ja niiden vaikutuksista yrittäjyysopiskelijoiden, lappilaisten yrittäjien ja oppilaitosten digitaaliseen ymmärrykseen, osaamiseen sekä yhteistyökäytäntöihin.

Digitaalisiin teemoihin liittyvät toimeksiannot kehittävät samanaikaisesti opiskelijoiden, yrittäjien ja opettajien digiosaamista. Lisäksi toimeksiantojen tulosten esittelytilaisuudet laajentavat alan asiantuntijoiden sekä paikallisten kehittämisorganisaatioiden näkemyksiä digiosaamisen tasosta, kehittämistarpeista ja mahdollisuuksista.

Esitelmän tuleva rakenne:

- Lapin yliopiston ja LUC:in yrittäjyysopintojen sekä DYVA-hankkeen esittely
- Nopeat kokeilut ja toimeksiannot osana DYVA-hanketta
- Toimeksiantojen rakenteellista ja sisällöllistä esittelyä ja analyysia
- Toimeksiantojen vaikuttavuus yrittäjyysopintoihin ja lappilaiseen yritystoimintaan
- Mitä opimme: johtopäätökset

*****.

Digitaalisen maturiteettimallin sisällön yhteiskehittäminen yrittäjyyskasvatuksen kontekstissa

Eeva Leinonen, Leena Eskola ja Jouni Hintikka, oulun yliopisto, Kerttu Saalasti instituutti, MicroEntre; Maria Piirainen, Nokia; Oulu; eeva.leinonen@oulu.fi

Kehittämistyön tarkoituksena oli kehittää digitaalinen maturiteettimalli yrittäjyyskasvatuksen kypsyiden mittaamiseen. Erilaisia maturiteettimalleja on olemassa laaja valikoima, mutta varsinaisesti yrittäjyyskasvatuksen kontekstiin mallia ei ole kehitetty.

Tavoitteena oli luoda työkalu, jonka avulla koulutusorganisaatiot voivat parantaa yrittäjyyskasvatuksen tasoa. Sekä antaa koulun henkilökunnalle tietoa olemassa olevasta yrittäjyyskasvatuksen tasosta antaen ohjeita, miten toimintaa voisi edelleen kehittää.

Pohjustukseksi käyttäjälähtöiselle suunnitteluprosessille oli maturiteettimallista suunniteltava versio, joka perustui Nuoret tekevät tulevaisuuden - Pohjois-Pohjanmaan yrittäjyyskasvatuksen strategia ja toimintaohjelma 2016-2020 -dokumenttiin sekä Koulutuksen yrittäjyyslinjauksiin (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2017). Strategia- ja toimintaohjelma analysoitiin sisällönanalyysin menetelmin. Dokumentin analysoinnissa päättelyn logiikka oli induktiivinen eli aineistolähtöinen.

Lopullinen malli tätä tutkimusta varten luotiin tutkimuksessa Cabability Maturity Modelin raameihin. Suunnitteluprosessi toteutettiin Hevnerin viitekehyksen pohjalta neljänä iteraatiokierroksena.

Jotta digitaalinen maturiteettimalli vastaisi loppukäyttäjien tarpeeseen, kehittäminen toteutettiin osallistavana prosessina yhdessä loppukäyttäjien ja asiantuntijoiden kanssa. Strategia ja toimintaohjelma toimivat tässä tutkimuksessa maturiteettimallin sisällön luomisen tukena yhdessä asiantuntijoiden kanssa tehtävän osallistavan prosessin kanssa.

Suunnittelutyön tuloksena muodostettiin yhdessä toimeksiantajan, tutkijan, ennakkomateriaalin, käyttäjien ja järjestöjen kanssa digitaalisen maturiteettimallin sisältö ja ”eväät”, jotka toimivat ohjeistuksena kypsyystason parantamiseksi.

Digitaalisen yrittäjyyskasvatuksen maturiteettimalli antaa käyttäjälleen loppuraportin, jossa käyttäjä saa palautetta ja neuvoja yrittäjyyskasvatusosaamisen parantamiseen. Saadusta kuviosta käyttäjä näkee, millä tasolla osaaminen on ja miten se asettuu suhteessa muihin saman kouluasteen käyttäjiin.

Kehittämistyöstä saatiin eväät digitaalisen maturiteetti jatkokehitystä varten. Perinteisesti osallistavan suunnittelun prosessi lähtee liikkeelle menemällä käyttäjien toimintaympäristöön ja tarkkaillaan olemassa olevia käytänteitä. Pandemiasta johtuen osallistavan suunnittelun prosessi jouduttiin toteuttamaan etäyhteyksin.